УДК 81'373.45:338.48
Воронюк І.О.[1], Левенець В.О.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. ГФ-115 НУ «Запорізька політехніка»

ІНТЕРЛЕКСЕМИ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ

І.О. Воронюк, В.О. Левенець

Запозичення – це перенесення поняття та слова (словосполуки), яке його називає, в іншомовний соціум, в іншу національну культуру. Питання про питому та іншомовну лексику є одним із багатьох у проблематиці наукової термінології і завжди було предметом зацікавлень мовознавців. Проблемі запозичень у різних терміносистемах присвячено дослідження Л. О. Симоненко, С. О. Соколової, М. П. Годованої, І. М. Кочан, І. Р. Процик, Т. Панько, В. М. Дейнека та ін. Сьогодні мовознавці шукають відповіді на багато питань, пов'язаних із запозиченнями, зокрема: має бути вітчизняна термінологія суто українською чи інтернаціональною; яким має бути ступінь інтернаціоналізації; коли є вагомі підстави для запровадження чужих термінів; що робити із масовими запозиченнями у науковій мові та ін.

Незважаючи на значну кількість праць, аналіз запозичень у кожній з термінологічних галузей є необхідним завданням. Оскільки у сфері туризму відбувається постійний міжнародний обмін інформацією, то запозичення і вживання іншомовної лексики є цілком закономірним постійним явищем. Українську лексику чужомовного походження в галузі туризму за ступенем

освоєння поділяють на два різновиди: 1. Запозичення, які фонетично й граматично оформлені за зразком чужої мови: *джип-сафарі (jeep-safari), пекідж-тур (package tour), меню а-ля карт (a la carte menu), гед-гантер (head hunter).* 2. Запозичені слова, які цілком засвоєні мовою та придатні для творення похідних: *туризм – туристичний, турист – туристський, готель – готельний, екскурсія – екскурсійний* та ін.

Серед запозиченої лексики виділяють інтернаціоналізми – міжнародні терміни, які вживаються не менш як у трьох неспоріднених мовах: *туризм* – англ., франц., укр.; *оператор* – англ., франц..; *гід* – англ., франц..; *сертифікат* – англ., франц., укр.; *готель* – англ., франц..; *ресторан* – англ., франц. Інтернаціоналізми завжди є зрозумілими та не потребують перекладу. Для багатьох інтернаціональних термінів існують національні відповідники: *турист – мандрівник, ваучер – путівка, інтернаціональний – міжнародний, індустрія – промисловість; гостел – молодіжний готель.*

Унаслідок дослідження міжнародної термінології сфери гостинності було зроблено такі висновки.

1.Тенденція у словотворенні до компактності зумовила появу телескопічних термінів на позначення засобів розміщення, що складаються з початкової частини першого і кінцевої частини другого слова та мають здатність передавати багатослівний описовий зворот однослівним найменуванням*: ботель* (з англ. boat – човен, судно, hotel – готель) *– готель на воді, ротель* (з нім. rollende – прокатування, hotel – готель) *– пересувний готель-вагон з обмеженим набором послуг* тощо. Такі іншомовні лексеми сприяють, насамперед, лаконізму мови.

2. Частково запозичені лексичні замінники скорочують обсяг тексту: *трансфер* замість (*спеціальна транспортна послуга)*; *харчування ВВ* (*Bed & Breakfast)* замість (*разове харчування – сніданок – "шведський стіл" – безкоштовно: вода, кава, чай*).

3. Поява в лексиконі фахівців нових назв на позначення давно відомих професій, служб, технологічних процесів тощо: *прибиральник – клінінг-менеджер, клінер; пропагандист – піар-технолог; обслуговування в номерах – рум-сервіс.*

4. Запозичення нових лексем, синонімічних для вже наявних через данину моді: *бутик-готель* (фр. boutique – крамниця), *гест гауз* (англ. guest house – гостьовий будинок), *гостел* (англ. hostel – молодіжний готель), *атракція* (англ. attraction –система розваг і заходів у туризмі), *трекінг* (англ. trekking – різновид пішохідного туризму), *паркінг* (замість автостоянка), *вікенд* (з англ. – час відпочинку й розваг від суботи до понеділка) тощо.

5. Досягнення європейських країн у туристичній індустрії та інтенсивне розширення ринку професій у цій сфері спричинили запозичення іншомовних лексем на позначення осіб за видом діяльності разом із самою

професією: *бариста* (італ. barista – буквально «людина, яка працює за барною стійкою», бармен, буфетник) – *фахівець із приготування кави; фумельє* (ісп. fumar – палити) – *сигарний сомельє, який розуміється на поєднанні сигар із напоями; кейтер'є* (англ. catering service – банкетне обслуговування) – *фахівець, який організовує бенкети поза межами закладів ресторанного господарства; гостес* (англ. hostess – господиня) – *фахівець ресторанної служби, обличчя ресторану, господиня залу* тощо.

6. Надважливим у туризмі є швидке порозуміння з іноземними партнерами і налагодження якісного та продуктивного зворотного зв'язку. Іншомовні кальки є ключовим фактором у цьому процесі, що пояснюється специфікою предметної галузі, пожвавленням міжнародних зв'язків та авторитетністю мови-донора: *SGL* (одномісне розміщення); BO (*bed only) – розміщення без харчування; FB* (*full board) – повний пансіон: сніданок, обід і вечеря (шведський стіл); OV* (*Ocean view) – вид на океан.*

7. Неповністю асимільованими є запозичення, до складу яких входять абревіатури або елементи, графічно оформлені засобами мови-джерела: *HR-менеджер* (від англ. HR – Human Resource – людський ресурс + англ. менеджер) – *фахівець із підбору персоналу*; *готель U – готель з особливостями, що істотно виділяють його серед інших, аналогічних за класом (unikat, unique, unico)*. Прагнення до новизни та свіжості, емоційності та експресивності, намагання продемонструвати високий рівень розвитку індустрії відпочинку на тлі стандарту та побуту зумовлює появу напівкальок у лексиконі українського туризму.

Слід враховувати, що використання іншомовних, навіть міжнародних, термінів для забезпечення фахових комунікативних потреб має бути регламентованим, оскільки надмірна кількість запозичень часто призводить до ускладнення сприймання інформації, перевантаження чужомовними лексемами мови загалом та галузевої терміносистеми зокрема.